

Secció oberta

Les activitats de regulació de la TV a Espanya¹

per Ferran Tomàs i Olalla

Doctor en comunicació audiovisual per la Universitat Pompeu Fabra

1. *Les activitats de regulació de la TV a Espanya*, Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, Departament de Periodisme i Comunicació Audiovisual, 2003, tesi doctoral.

La tesi tracta sobretot de les autoritats de la regulació de la televisió. Això és important perquè és precisament la gràcia o l'interès d'aquesta tesi. Era la primera vegada que es feia un estudi sistemàtic d'aquestes autoritats en el sistema audiovisual. Seré molt breu, no faré una presentació total de la tesi, primer per estalviar aquesta experiència a algun membre del tribunal aquí present, i després perquè m'agradaria, tenint en compte les polítiques audiovisuals, lligar-ho una mica amb el subjecte d'avui. El marc teòric en què vaig fer la tesi és el de les polítiques de comunicació política audiovisual. Això té sentit en les jornades d'avui perquè ho inscriu en el marc teòric, que Joan Manel Tresserras ha defensat, que després del període de liberalització de telecomunicacions, primer, i després de l'audiovisual, a partir dels anys vuitanta, l'única sortida possible, i amb això coincideixo amb ell, l'única sortida possible per fer un sistema de comunicacions mínimament democràtic és la tornada amb força de les polítiques públiques. En aquest sentit estic totalment d'acord amb ell, i la meva tesi se centra en una cosa molt concreta de la intervenció pública, que són les autoritats de regulació. Les autoritats de regulació són les que regulen el sistema audiovisual, la intervenció de la política en el sector públic, en la televisió. Per a mi les polítiques audiovisuals no són neutres, darrere hi ha un partit, un model, una orientació política que respon afortunadament a la voluntat popular. Però darrere de cada política audiovisual hi ha uns continguts polítics que no podem deixar de costat. Això, a la tesi, és una cosa que em va passar bastant, perquè vaig veure que el sistema regulador no és més que un producte del nostre sistema polític. Llavors la meva tesi es va cenyir a les autoritats que representen aquest sistema polític. La meva hipòtesi era que existia, evidentment, una disfunció entre el sistema regulador i les autoritats i la realitat. Tothom es queixa que la televisió no compleix les funcions que té encarregades per la llei. Tothom es queixa que les autoritats actuals no executen totes les funcions que tenen assignades. L'altra constatació era que no existien unes autoritats, normes, instruments. La tercera hipòtesi era que la disfunció entre les funcions que tenia encarregades feien raó en la natura pròpia de les autoritats. Els objectius que em vaig marcar eren en primer lloc fugir, sortir, del repte administratiu, perquè tot el que s'havia fet sobre la regulació audiovisual venia de la part del repte administratiu, la meva tradició ve de les polítiques de comunicació, i el primer objectiu era fugir d'això, respectar-ho tot des d'un punt de vista de la comunicació en la vida social i en tota la societat. Per tant el primer treball va ser delimitar totes les autoritats —n'hi ha moltes i no era fàcil saber quines autoritats tenen un pes o tenen poder per regular en l'audiovisual. La segona prova era la idiosincràsia de cada autoritat en la relació amb l'autoritat: què és el que realment feien? Això vol dir un treball de camp de tot el que fan, i finalment esbrinar tots els mecanismes que provoquen que aquestes autoritats no facin el que haurien de fer. Com un objectiu molt llunyà estava facilitar les bases d'una

revolució audiovisual. Aquesta tesi va començar abans de la formació del CAC. Una d'aquestes experiències es va utilitzar per a la formació del CAC i espero que serveixi per posar les bases de la futura autoritat de regulació audiovisual per a tot l'Estat. La metodologia va ser molt senzilla: primer, delimitar el concepte de regulació, cosa que ja va ser bastant complicada perquè és un concepte que utilitzem, però que no està definit ni a les lleis, ni conceptualment. Després vaig delimitar les funcions de cada una d'aquestes autoritats, que tampoc s'havia fet mai, separar el que era una funció d'administració, de control, de reglamentació, fins i tot de judici, i després el gran treball de l'obra és l'anàlisi descriptiva de la realitat d'aquestes autoritats. L'originalitat de la tesi és que per primera vegada s'estudien les autoritats per autoritats, és a dir, l'autoritat audiovisual és l'eix del treball d'estudi. Fins ara, tot el que s'havia publicat eren estudis de la televisió digital, la TV terrenal, la TV per cable, la TV a Catalunya, la TV local etc., però mai s'havia fet un estudi sistemàtic de l'autoritat. El que m'interessava és que al final de la tesi tothom sabés les competències i quin poder té per exemple el Govern autonòmic en la TV, el poder municipal en l'Administració espanyola, etc. Aquesta és la gran aportació que es fa en la meua tesi, aquest estudi sistemàtic. L'estructura és un estudi de totes les autoritats executives, que vol dir des del Govern estatal fins a tots els poders autonòmics i els governs municipals; després totes les administracions un altre cop en els àmbits estatal, autonòmic i municipal. Totes les noves administracions independents com podrien ser la Comissió Nacional de Valors, o la CMT, per exemple, i totes les autoritats administratives consultives. Després hi ha totes les autoritats parlamentàries, siguin directes o indirectes. Directes poden ser el Parlament i les comissions de control, i les indirectes poden ser els consells d'administració de les televisions públiques. La següent part és sobre noves autoritats audiovisuals que van néixer durant el període de redacció de la tesi, que va ser el CAC i el Consell Audiovisual de Navarra, i finalment les autoritats electorals. La conclusió de la tesi va ser molt senzilla, i evidentment estava prevista ja en la hipòtesi; demostrava la intervenció política en l'activitat de les institucions de regulació. Al final el que vaig deduir és que en les institucions públiques de regulació hi havia una disfunció, perquè la intrusió de la part política els obligava moltes vegades per la seva pròpia natura. Perquè a l'hora de fer les lleis que es feien en aquestes institucions, es fan d'una manera que queden venudes directament a la intervenció política. És aquesta intervenció, per exemple, el que produïa la paradoxa que les autoritats no compleixin les funcions que tenien assignades. Tot el treball de la tesi és simplement descobrir els mecanismes i les utilitats que existeixen des de, per exemple, sanitat, que té una competència sobre els anuncis publicitaris, la Direcció General de Trànsit, que té competència sobre la publicitat, de l'automòbil, fins a tots els consells municipals, en cada una d'aquestes noranta i escaig autoritats que estan analitzades, quins me-

canismes fan que funcionin, que no funcionin i d'on depenen. La relació en aquesta Jornada és que la intervenció pública és necessària per definir un espai públic, un espai de comunicació públic mínimament democràtic, però hem de parar molta atenció per veure com dissenyem aquesta intervenció pública, perquè es pot convertir en una intervenció política que està directament relacionada amb els mateixos instruments econòmics que intenten fer l'espai de comunicació. És a dir: intervenció pública sí, però amb atenció, buscar un sistema que era l'objectiu d'aquesta tesi, que aquesta intervenció pública no es converteixi en una intervenció partidista, que és molt diferent. La prova és que fins avui dia tota la regulació audiovisual i l'execució que en fan les autoritats reguladores es fa a partir d'un principi d'intervenció política, en el sentit partidista, i no pública. La tesi era crepuscular perquè és la fi d'una etapa que comença amb la redacció de l'estatut de radiotelevisió. Això està mort. El passeig audiovisual d'avui no té res a veure amb el moment en què es va fer l'estatut de radiotelevisió, que emmarca tota la resta de la regulació i l'únic que vol, a partir d'aquest estudi, de tots aquests errors, d'aquestes autoritats, és posar les bases del que hauria de ser una nova autoritat reguladora que, insisteixo, hauria de ser pública més que partidista. L'objecte de la tesi ha estat esbossar per què una intervenció pública a partir de les autoritats de regulació es pot convertir en una intervenció política, que és molt diferent. I això és la síntesi i l'objectiu de la tesi.